

Hardennotenkraker

Muzikleraren en componisten zullen smullen van Finale 2014, met zijn lestemplates en mogelijkheden op het gebied van speeltekens en meer gebruikscomfort. Maar biedt het ook voldoende comfort voor de notoire notenanalfabeet?

door Jan Peter Eerenberg > janpeter@interface.nl

Toen de Italiaanse monnik Guido van Arezzo in de elfde eeuw de grond-beginselen van het hedendaagse notenschrift bedacht, had hij niet kunnen voorzien hoe belangrijk dit zou worden. Of je nu door hebt of niet, geschreven muziek is overal om ons heen. En zelfs al heb je er geen kaas van gegeten, dan kun je toch een mooie partituur uit je printer laten rollen door simpelweg de Score-functie in je daw aan te zetten.

Snel je ideeën op papier kunnen zetten is voor componisten, arrangeurs of dirigenten van groot belang. Rogier van Otterloo zat in de pauze van repetities van het Metropole Orkest arrangementen op servetjes te schrijven, om deze vervolgens op de lessenaar van de muzikanten te leggen: spelen maar! Dat deed Van Otterloo destijds in de jaren

tachtig met potlood en gum, maar tegenwoordig hebben we natuurlijk de computer, met daarop programma's als Finale. Dit complete notatiepakket, dat al zo'n vijftienvintig jaar op de markt is, is altijd behoorlijk met zijn tijd meegegaan. In Interface bespreken we al eerder de 2008-versie en we waren daar toen zeer positief over. Eens kijken wat de laatste versie, Finale 2014, te bieden heeft.

Extra gebruikersgemak

Eigenlijk omvat de installatie van Finale 2014 twee componenten: de Finale software en de Garritan Aria soundengine. Die laatste is al enige tijd de hofleverancier van geluiden in Finale en is nu uitgebreid tot meer dan vierhonderd instrumenten.

Op het eerste gezicht is in deze nieuwe versie niet veel veranderd. Bij het openen van een nieuw document kies je eerst de

Xtra

- diverse video's met Quickstart, nieuwe features en tips & tricks
- Garritan audio-voorbeelden
- demoversie

verschillende karakteristieken van je muziekstuk: type ensemble, maatsoort, toonaard, tempo en typologie. Maak gewoon een keuze uit de vele templates, en je hebt bij voltooiën een basisheer op je beeldscherm staan. Vervolgens begin je met je notatie: de invoer van noten en de verschillende kenmerken kun je met de muis doen, maar dit is een vrij tijdrovende aangelegenheid. Je kunt beter het toetsenbord gebruiken, al kost het wel even wat studie voordat je alle sneltoetsen onthouden hebt. Een derde manier is de invoer via HyperScribe: je speelt op je midikeyboard direct je muziekstuk, waarna het vertaald wordt in notenschrift. Deze laatste methode vereist wel dat je heel netjes speelt. En zelfs dan moet je onherroepelijk nog wat editen. Maar daarna staan elke noot, elk accent en de verschillende tempo-aanduidingen prachtig, in verhouding, op de notenbalk.

Hierin zit ook weer een verbetering ten opzichte van de vorige Finale-versie: worden

De mogelijkheden om speeltekens te maken zijn in Finale 2014 bijna onuitputtelijk

Paar steekjes

Verdere vernieuwingen in de 2014-versie omvatten onder meer een nieuw bestandstype waarmee de comptabiliteit tussen vroegere en toekomstige versies verbeterd is, de Keyless-functie waarbij je geen toonsoort hoeft op te geven (handig bij transposities) en de mogelijkheid om mp4 in te laden. In het programma zit nu ook het scanprogramma SmartScore X2 Lite van Musitek. Dit kan zeker handig zijn als je een bestaande partituur in Finale wil gebruiken, maar na het scan- en inleesproces moet je het resultaat nog eens goed nakijken. Met name in de verschillende leestekens laat dit programma nog wel eens een paar steekjes vallen. Niet zo gek als je bedenkt hoe complex deze materie is, en hoe verschillend de diverse notatiesystemen kunnen zijn.

En als je bedenkt hoe moeilijk muzikale nuances zich in leestekens laten vangen, is het wonderbaarlijk hoe goed het afspeken daarvan gaat binnen Finale dankzij de Garritan Aria soundengine. Bij de keuze van het type ensemble wordt, als je de Garritan geluidenbibliotheek ook geïnstalleerd hebt, deze gebruikt als geluid van dat instrument. Dus de partituur voor piano, luit, altsax en viool komt ook zo uit je speakers. De geluidskwaliteit is daarbij, zoals we dat van Garritan mogen verwachten, prima. Het is alleen niet te begrijpen dat ze zich beperken tot een 32-bit-versie. Het programma zelf werkt wel als 32-bit software in 64-bit Windows-versies, maar een andere 64-bit soundengine gebruiken binnen Finale is niet mogelijk – dat is toch niet echt 2014.

INFO

- **Prijs incl:** € 689,- Academic versie: € 349,- Upgrade vanaf Finale 2012 of lager: € 129,-
- **Distributie:** KB Software & Systems bv, tel. 0184 611341
- **Internet:** www.kbsbv.nl www.finale.com

SPECIFICATIES

- notatiesoftware voor Mac 10.7-10.9 en Windows XP/Vista/7&8, 32/64-bit
- inclusief 2GB Garritan Instruments, TapSpace Virtual Drumline, Row-Loft marching percussion, GM soundset
- audiorecord en audio-import/export
- Aria Player met vst/au-plug-insupport
- TempoTap
- Human Playback
- export: pdf, smf, musicxml en epub
- realtime midi-input met HyperScribe
- inclusief SmartScore X2 Lite partituurscanner

Goud waard

De grote vraag dient zich aan voor wie deze software nu bedoeld is. Er zijn talloze muzikanten die nauwelijks iets met notenschrift doen, en als ze dit toch een keer moeten gebruiken, dan kunnen ze de eerdergenoemde Score-functie gebruiken die in vele daw-pakketten aanwezig is.

Werk je als muzikleraar, dan heeft Finale 2014 wel heel wat extra in petto voor je. Standaard kun je uit diverse lestemplates kiezen en deze naar je eigen wensen aanpassen, uitprinten en door je studenten laten invullen.

Je moet alleen wel de wil hebben om je papier en gum te ontstijgen: even een idee op papier krassen gaat nu eenmaal snel. Dus je moet tijd investeren om de vele sneltoetsen te leren, dan heeft het grote meerwaarde. Wil je zo nu en dan een partituur printen, dan ben je gewoon te lang bezig om alles in te voeren. Daarmee wordt de echte doelgroep langzaam duidelijk. Deze software is goud waard voor componisten, arrangeurs

en muzikleraren, en dan verdient het snel zijn geld terug. Dat mag ook wel, want het volledige pakket kost € 689,-. Dat koop je niet even voor de grap.

Conclusie

Voor mensen die professioneel bezig zijn met uitgeschreven muziek is Finale een onmisbare tool. De 2014-versie biedt daarbij een aantal duidelijke voordelen. De mogelijkheden om speeltekens te maken zijn flink uitgebreid en over het geheel is het gebruiksgemak enorm toegenomen. De Garritan Aria soundengine is met vierhonderd instrumenten behoorlijk uitgebreid, en ook bestaande partijen kun je nu scannen met het programma SmartScore X2 Lite van Musitek (al zitten daar nog wel wat haken en ogen aan). Ondanks de uitgebreide mogelijkheden en de (leer)tijd die je er onherroepelijk in moet investeren, blijft het een gebruiksvriendelijk programma. Eigenlijk is het een must voor elke muzikant. Het proces van componeren en arrangeren wordt prachtig gevisualiseerd en Finale kan een onmisbare hulp bij de muziekstudie zijn. ■

HET OORDEEL

- +** • veel gebruiksmogelijkheden
- uitgebreid
- vertraging usb-audio
- geen controllerinfo van Snow naar midi
- • alleen 32-bit plug-ins onder Windows

